ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΙΧΩΡΑ

Ο ΠΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΔΕΡΚΩΝ

Εἰς ἀπόστασιν τριῶν περίπου ὡρῶν ἐκ Βασιλευούσης εὕρηται ἡ κωμόπολις Πύργου τῆς ἐπαρχίας Δέρκων ἐν θέσει μεσογείῳ, ἀλλ' ἀπόπτῳ καὶ ἐπιπέδῳ ὁπωσοῦν, περιβαλλομένη ἔνθεν κακεῖθεν εἰς ἀπόστασιν δεκαπεντάλεπτον περίπου ὑπὸ τειχῶν ἀρχαίων φερόντων ἁψῖδας ἢ καμάρας χρησιμευούσας εἰς διοχέτευσιν τῶν ἐν Βασιλευούσῃ ὑδάτων. Αἱ ἐν λόγῳ καμάραι ἐπεσκευάσθησαν δὲ τῷ 1894 παθοῦσαι ἐκ τοῦ καταστρεπτικοῦ σεισμοῦ τοῦ αὐτοῦ ἔτους· τὸ δι' αὐτῶν καὶ ἑτέρας καμάρας Μάγκλαβα κ[illegible]μένης, κειμένης εἰς ἀπόστασιν ἡμισείας περίπου ὥρας τῆς κώμης Τζεβιτζῆ, διερχόμενον ὕδωρ, προωρισμένον εἰς χρῆσιν τῆς κυρίως καλουμένης Πόλεως, προέρχεται ἐκ τῶν ὑδραγωγείων Ἀϊβατίου, Βελιγραδίου, Τοποὺζ καὶ Κερεζλῆ, ἐν ᾧ τὸ ὕδωρ τὸ διοχετευόμενον εἰς τὸ Πέραν τῆς Κων)πόλεως προέρχεται ἐκ τῶν ὑδραγωγείων Σουλτὰν Μαχμούτ, Βαλιδὲ καὶ Τοπουζλοῦ, διέρχεται δὲ τῆς καμάρας τῆς ἐγγὺς τῆς κώμης Μπαχτζέκιοϊ.

Ἡ τοποθεσία τῆς κωμοπόλεως Πύργου δὲν εἶναι οἵα ἄλλοτε ἦτο· διότι κατὰ τὴν σωζομένην παράδοσιν αὕτη, ὀλιγανθρωποτέρα, ἔκειτο ἐν τῇ ἐγγὺς ὡραίᾳ θέσει Ἀϊβάτι, ἐγγὺς τῆς ὁποίας ὑπάρχει ἁγίασμα τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου εἰς τὸ ὁποῖον πρὸ δεκαπενταετίας ἐτελεῖτο ἐτησίως μικρὰ πανήγυρις, περὶ ἣν σήμερον ὑπάρχει ἱκανὸν μέρος δάσους ὑπαγόμενον τῇ κυριότητι τῆς Ὀρθοδόξου Κοινότητος Πύργου καὶ παρέχον ἱκανὴν πρόσοδον αὐτῇ· ἕνεκα δὲ ἐπακολουθήσαντος σπουδαίου, ὡς ἔοικε, γεγονότος, σεισμοῦ ἢ πυρκαϊᾶς, οἱ κάτοικοι προσέφυγον ἐν ᾧ τόπῳ σήμερον ἵδρ[illegible] ἡ κωμόπολις· ἀλλὰ καὶ ἡ νῦν τοποθεσία αὐτῆς εἶναι ἀρκούντως ἐπίζηλος, διότι διατελεῖ ἐν ἀναπεπταμένῳ μέρει, περιέχει ὡραῖον καὶ διαυγὲς ὕδωρ συσσωρευόμενον εἰς τὸ καλούμενον «Μπὰς Χαβούζ,» καὶ ἤθελεν εἶσθαι μία τῶν ὡραιοτέρων ἐξοχῶν, ἐὰν εὐχερεστέρα ἐτύγχανεν ἡ μετὰ τῆς Κων)πόλεως συγκοινωνία. Ἐκλήθη δὲ κατὰ τὴν παράδοσιν ἡ νῦν κώμη Πύργος (τουρκιστὶ Κεμὲρ Βουργὰζ) ἀπὸ πύργου τινὸς ὑπάρχοντος ἐν τῷ μέρει τῷ καλουμένῳ «Βουρουνοὺζ» τῷ κειμένῳ εἰς μακρὰν ἀπόστασιν τῆς ἀρχαίας καμάρας, ἣν διερχόμενός τις μεταβαίνει ἐκ Κων)πόλεως εἰς Πύργον, καὶ ἔνθα καὶ νῦν διασώζονται ἐρείπεια καὶ λείψανα ἀρχαίων οἰκοδομῶν. Εἰς δεκαπεντάλεπτον ἀπὸ τῆς κωμοπόλεως Πύργου ἀπόστασιν ὑπάρχουσιν ἁγιάσματα «ὁ Ἅγιος Θεράπων» καὶ «ἡ Ἁγία Παρασκευή», οὐδὲν ἐμφαίνοντα τεκμήριον ἀρχαιότητος, πανηγυρίζοντα δὲ ἐτησίως κατὰ τὴν ἐπέτειον μνήμην τῶν Ἁγίων, ἔτι δὲ καὶ μέρος τι καλούμενον «ὁ προφήτης Ἠλίας», ἔνθα κατ' ἔτος τελεῖται μικρὰ πανήγυρις.

Ἡ κωμόπολις Πύργου περιλαμβάνει τανῦν κατὰ τὸν ἀσφαλέστερον ὑπολογισμὸν 620 περίπο[illegible]ἰκίας καὶ 4,000 κατοίκων, ἁπάντων ὁμογ[illegible]ν καὶ ἐνασχολουμένων τῶν πλείστων μὲν εἰς τὴν κηπουρικήν, ὀλιγίστων δέ, τῶν καὶ εὐπορωτέρων, εἰς τὴν παντοπωλικὴν καὶ ἐνίων εἰς διάφορα ἄλλα βιοποριστικὰ ἔργα, ὑπάγεται δὲ ἐκκλησιαστικῶς μὲν εἰς τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δέρκων, πολιτικῶς δὲ εἰς τὴν διοίκησιν Μακροχωρίου. Ἐν τῇ κωμοπόλει ἑδρεύει Μουδίρης, τοιοῦτος δὲ νῦν τυγχάνει ὁ ἐπὶ χρηστότητι, δραστηριότητι, εὐγενείᾳ καταγωγῆς καὶ παιδείᾳ διακεκριμένος Σελαχηεδδὶν βέης γινώσκων πρὸς τῇ φιλολογικῇ γνώσει τῆς ἰδίας γλώσσης ἄριστα τὴν γαλλικήν, ἐν μέρει δὲ καὶ τὴν ἑλληνικήν· εἰς δὲ τὸ Μουδιρλίκιον, οὗτινος ἐπαξίως πάνυ προΐσταται ὁ λαμπρὸς οὗτος κυβερνητικὸς ὑπάλληλος, ὑπάγονται καὶ αἱ χριστιανικαὶ ὀρθόδοξοι κῶμαι τῆς ἐπαρχίας Δέρκων Τζεβετζῆ, Μπαχτζέκιοϊ καὶ Δομούζ-δερὲ, καὶ ὀκτὼ τουρκικαὶ κῶμαι, ἤτοι τὸ Περκιζᾶ, Πετροχῶρι[illegible]Ἀδὰ γιερί, Κισὶρ-Μπίδρα, Ἰχσαντὲ κιοΐ, [illegible]κουνάρ, Τζίφτλα, καὶ Σωσίμρουκιοΐ, αἱ δὲ ἐμπίπτουσαι ὑποθέσεις αἱ ἀφορῶσαι τὰ συμφέροντα τῶν ὑπὸ τὸ μουδιρλίκιον τοῦτο κωμῶν διευθετοῦνται δραστηρίως ὑπὸ τοῦ περὶ τὸν Ἐνδοξ. Μουδίρην ἰδαρὲ μεδζλισίου, οὗτινος μέλη εἰσὶν ὁ κατὰ καιρὸν ἱερατικῶς προϊστάμενος τῆς ὀρθοδόξου κοινότητος Πύργου ὁ ἐξ Ἂκ Πουρνὰρ Τεβφὶκ ἀγᾶς, ὁ ἐκ Τζιφτάλων Χαλὶλ ἀγᾶς καὶ δύο τῶν ἐγκρίτων ἐν Πύργῳ ὁμογενῶν, ὁ Χαράλαμπος Δ. Ψάλτογλους, ὁ καὶ μικτάρης τῆς ὀρθοδόξου κοινότητος Πύργου, καὶ ὁ Νικόλαος Δαζελίδης.

Τὰ τῆς κωμοπόλεως κοινοτικὰ πράγματα διευθύνονται λίαν φιλοτίμως, δεξιῶς καὶ δραστηρίως ὑπὸ δύο σωμάτων τῆς δημογεροντίας καὶ τῆς ἐφοροεπιτροπῆς, ἐκλεγομένων κατὰ καιροὺς ἐκ τῶν εὐυποληπτοτέρων κατοίκων τῆς κοινότητος· καὶ ἡ μὲν δημογεροντία ἀπαρτίζεται νῦν ἐκ τῶν ἐντίμων κκ. Χαρ. Δ. Ψάλτογλου, Χαρ. Ι. Βακαλοπούλου, Μιχ. Ρίζου ἢ Μιρμιρίδου, Βασ. Διαμαντῆ Καψούδη, Χαρ. Ι. Κιοσὲ, Χρ. Α. Κόλογλου, Μιχ. Ι. Τσιρωνίδου, Φωτ. Παναγιώτου καὶ Χ" Παντελῆ Λασκαρίδου, ἡ δὲ ἐφοροεπιτροπὴ ἐκ τῶν ἐπίσης διακεκριμένων κατοίκων ἀξιοτίμων κυρίων Ἀθ. Γ. Μακρίδου, τοῦ καὶ προθύμως ἐκτελοῦντος τὰ ὅσῳ σπουδαῖα τοσούτῳ καὶ ἐπίπονα χρέη ἐφοροταμίου, Θεοδ. Κ. Ἐδιρνελῆ, Κων. Κ. Ταλιαρᾶ καὶ Ἰωάν. Π. Γκουτιάδου.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει

Ἐλευθέριος Γρ. Ταπεινὸς

Ο ΠΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΔΕΡΚΩΝ

Β΄.

Ἡ ἱ. Ἐκκλησία τῆς κωμοπόλεως Πύργου τιμᾶται ἐπ' ὀνόματι τῆς Κοιμήσεως τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, πανηγυρίζει δὲ κατὰ τὴν 15ην Αὐγούστου ἑκάστου ἔτους, ἀπείρου πλήθους εὐσεβῶν συρρέοντος αὐτόσε καὶ ἐκ τῶν πέριξ κωμῶν. Ἡ ὁρωμένη ἐκκλησία ἀνηγέρθη ἐκ βάθρων τῷ 1832, ὡς ἐκ πλακὸς ἐντετειχισμένης ἔξωθι ἐμφαίνεται, ἐπὶ τῶν ἐρειπίων παλαιοτέρας τοιαύτης, ἧς ἄδηλος ἡ κτίσις, ὡς οὐδεμιᾶς διασωζομένης ἐπιγραφῆς. Κεῖται πρὸς τὰ κάτω τῆς κωμοπόλεως, εἶναι λίαν κομψὴ καὶ ἱκανῶς εὐρεῖα ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τοῦ τόπου, κέκτηται εὐρὺν περίβολον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου εὑρίσκονται καὶ τὰ ἱερὰ κελλία. Εἰς τὴν εὐπρέπειαν τῆς ἱερᾶς ἐκκλησίας καὶ τὴν ἐν αὐτῇ τηρουμένην ἄκραν, ὡς ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως ἔγνων, τάξιν, συμβάλλονται πρώτιστα μὲν ὁ νῦν ἐπαξίως πάνυ διατελῶν ἱερατικῶς προϊστάμενος τῆς Ὀρθοδόξου Κοινότητος ἀρχιμ. Ἠσαΐας, ἀνὴρ ἀγχίνους, ἱεροπρεπής, σεβάσμιος καὶ διὰ πολλῶν προσόντων κεκοσμημένος, εὐδοκίμως διατελέσας ἱερατικῶς προϊστάμενος καὶ πρότερον ἐπὶ διετίαν ἐν αὐτῇ, ἐν Βαθυρρύακι, Ἁγίῳ Στεφάνῳ καὶ ἀλλαχοῦ, ἔχων δὲ νῦν ὑπ'

ΠΕΜΠΤΗ 6 Ὀκτωβρίου 1905

225

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

αὐτὸν ὡς ἐφημέριον τὸν σώφρονα καὶ κόσμιον ἱερέα Θεόδωρον Ἠπειρώτην. Ὁ ἱερολ. ἱεροδ. Γεννάδιος Ζησιάδης ἐκτελῶν χρέη ἱεροδιακόνου καὶ ἱεροκήρυκος ἐν αὐτῇ, ὁ χρέη δεξιοῦ ἱεροψάλτου ἐν αὐτῇ ἐκτελῶν Κωνσταντῖνος Χαϊκαλόπουλος καὶ ὁ ἀπό τινος προσληφθεὶς ὡς ἀρχικανδηλάπτης Σταῦρος Ζησόπουλος ἐκ Χρ...υπόλεως ὁρμώμενος, χρηστὸς καὶ δραστήριος ἀνὴρ ἐπὶ πολυετίαν εὐδοκίμως διατελέσας κανδηλάπτης ἐν Μάλτεπε τῆς επαρχίας Χαλκηδόνος, ἐν τῇ κώμῃ Καλφᾶ τῆς ἐπαρχίας Δέρκων, ἐν Ἐδιρνεκαπίῳ καὶ ἐν Ἁγίῳ Νικολάῳ τοῦ Γαλατᾶ Κων)πόλεως καὶ τὰς ἀρίστας καταλιπὼν τῶν ἀναμνήσεων ἐπὶ τῇ χρηστῇ διαγωγῇ καὶ ἀνελλιπεῖ ἐκτελέσει τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ.

Ἡ κωμόπολις Πύργου κέκτηται καὶ λαμπρὸν κτίριον Σχολῆς ἀρρένων τε καὶ θηλέων κείμενον ἐγγὺς τῆς ἱερᾶς ἐκκλησίας, ἀνεγερθὲν ἐκ βάθρων τῷ 1877, ἐπισκευασθὲν καταλλήλως τῷ 1903, ἀπτὸν δὲ καὶ περίτρανον τεκμήριον τυγχάνον παντὶ προσερχομένῳ ὁμογενεῖ τε καὶ ξένῳ τῆς ἐπαινετῆς φιλομουσίας τῶν κατοίκων καὶ τῆς περὶ τὰ καλὰ τῶν τὰ πρῶτα φερόντων λυσιτελοῦς σπουδῆς καὶ φιλοτιμίας. Ἐπισκεφθεὶς τὰς Σχολὰς τῆς Κοινότητος τῇ 5ῃ ἡμέρᾳ τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων ἀντελήφθην τοῦ ἱκανοῦ ἀριθμοῦ τῶν προσελθόντων μαθητῶν, ἐγνώρισα δὲ παρόντων καὶ τῶν εἰς πᾶν καλὸν προθύμων δημογερόντων καὶ Ἐφοροεπιτρόπων ἐκ τοῦ σύνεγγυς καὶ ἐν τῇ ἐξασκήσει τοῦ λεπτοῦ καὶ ἐπιπόνου τῆς διδασκαλίας ἔργου τὸν ἄρτι πάνυ ἐπαξίως προσληφθέντα ὡς διευθυντὴν τῆς Ἀστικῆς Σχολῆς τῶν ἀρρένων ἱεροδιάκονον Γεννάδιον Ζησιάδην, τελειόφοιτον τῆς κατὰ Χάλκην Ι. Θεολογικῆς Σχολῆς, νέον χρηστότατον, μειλιχιότατον, δραστηριότατον ὅμως ἐν τῷ ἔργῳ, ὅστις πολλὴν τιμὴν περιποιεῖ οὕτως εἰς τὴν ἐκλεξαμένην αὐτὸν καὶ προσλαβοῦσαν Κοινότητα εἰσηγήσει πάντως καὶ πατρικῇ προνοίᾳ τῆς Α. Σ. τοῦ κεριάρχου μητροπολίτου ἁγίου Δέρκων κ. Καλλινίκου, οὗ ἐκ πείρας οἶδα τὴν θαυμαστὴν δραστηριότητα καὶ ἀκάματον μέριμναν πρὸς προαγωγὴν καὶ πρόοδον ἁπασῶν τῶν ὑπὸ τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ δικαιοδοσίαν ὀρθοδόξων κοινοτήτων. Ἐν τῇ σχολῇ ὁμοίως ἐγνώρισα καὶ τὸν εὐδοκίμως πάνυ ἀπὸ δεκαεξαετίας διδάσκοντα ἐν αὐτῇ Κωνσ. Χαϊκαλόπουλον, ἀρχαῖον ἀπόφοιτον τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς, ἄνδρα χρηστοήθη καὶ συνετόν, ὁρμώμενον ἐκ τῆς αὐτῆς κωμοπόλεως, ἀφιλοκερδῶς δὲ καὶ τὰ τῆς γραμματείας σπουδαῖα καὶ ἐπίπονα καθήκοντα παρὰ τῇ κοινότητι ἐκτελοῦντα.

Τὴν αὐτὴν λαμπρὰν τάξιν, δραστηριότητα, ἀκρίβειαν καὶ μέριμναν ἀξιέπαινον παρετήρησα καὶ ἐν τῇ σχολῇ τῶν θηλέων, ἤτοι τῷ παρθεναγωγείῳ καὶ νηπιαγωγείῳ. Καὶ τοῦ μὲν Παρθεναγωγείου προϊσταμένη καὶ διευθύντρια πάνυ δεξιῶς καὶ εὐδοκίμως ἀπὸ διετίας ἤδη τυγχάνει ἡ ἐλλόγιμος δεσποινὶς Κορίννα Θωμάδου, Βυζαντία τὴν πατρίδα διπλωματοῦχος τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰωακειμείου Παρθεναγωγείου, ἔτι δὲ καὶ τοῦ Ζαππείου, σπουδάσασα δὲ εἰδικῶς τὰ γαλλικὰ ἐπὶ διετίαν ἐν γαλλικῇ σχολῇ τῆς Κων(πόλεως, νεᾶνις δὲ ἐπὶ δραστηριότητι καὶ πιστῇ ἐκτελέσει τοῦ καθήκοντος διακρινομένη, ἅμα δὲ καὶ ἐπὶ τρόπων ἁβρότητι καὶ χρηστότητι. Δευτέρα δὲ διδάσκαλος καὶ βοηθὸς ἰδίᾳ ἐνασχολουμένη ἐν τῷ νηπιαγωγείῳ, τυγχάνει ἡ ἐλλόγιμος δεσποινὶς Χαρίκλεια Ἰωάν. Δημη...άδου, Βυζαντία ὁμοίως τὴν πατρίδα, φοιτήσασα καὶ αὐτὴ ἐν τῷ πολλὴν ὠφέλειαν τῷ Γένει ἡμῶν περιποιοῦντι καὶ ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ἀξιολόγῳ Ἐθνικῷ Ἰωακειμείῳ Παρθεναγωγείῳ, προσληφθεῖσα κατὰ τὸ ἄρτι ἀρξάμενον σχολικὸν ἔτος συστάσει καὶ μερίμνῃ τῆς Α. Σ. τοῦ μουσοτραφοῦς μητροπολίτου Δέρκων πρὸς ἐνασθένωσιν, διαρρύθμισιν καὶ πρόοδον καὶ τοῦ νηπιαγωγικοῦ τῆς σχολῆς τμήματος.

Ὑπὲρ τῆς δεούσης συντηρήσεως ἀμφοτέρων τῶν σχολῶν ἱκανῶς στρογγύλον ποσὸν δαπανᾷ ἡ φιλότιμος κοινότης Πύργου διὰ τῶν κατὰ καιροὺς Σωματείων αὐτῆς ἐπακοῦσα τὴν δέουσαν περὶ τούτων φροντίδα, ἀντὶ δ' ἐλλείμματος μετὰ τὴν τακτικωτάτην καταβολὴν τῶν διδασκαλικῶν μισθῶν καὶ λοιπῶν ἀναγομένων εἰς τὴν ἱερὰν Ἐκκλησίαν φροντίζουσα περὶ τῆς καταθέσεως τοῦ ἐτησίου περισσεύματος ἐν ἀσφαλεῖ μέρει διὰ χειρὸς τοῦ ἐν πᾶσιν ἀγρύπνου καὶ φιλοστόργου αὐτῆς πνευματικοῦ πατρὸς Σεβ. Μητροπολίτου Δέρκων κ. Καλλινίκου, περὶ οὗ ὁμολογουμένως δύναταί τις ἵνα εἴπῃ ὅτι χρησιμεύει ὡς τύπος Ἱεράρχου ἐκθύμως καὶ μεγαλοψύχως μεριμνοῦντος ὑπὲρ τῆς ἐμπιστευθείσης αὐτῷ ὑπὸ τῆς σεπτῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας σπουδαίας παροικίας.

Συγχαίρομεν θερμῶς τῇ ὀρθοδόξῳ Κοινότητι Πύργου ἐπὶ ταῖς ψηλαφηταῖς ἐνδείξεσι τῆς ὁσημέραι προόδου αὐτῆς, εὔχομαι ὅπως μετὰ τοῦ αὐτοῦ ζήλου καὶ τῆς φιλομουσίας οἱ διοικοῦντες τὰ κατ' αὐτὴν ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐξακολουθῶσιν ἐργαζόμενοι ὑπὲρ τοῦ καλοῦ καὶ ἐπισπώμενοι οὕτω τὰς εἰλικρινεῖς ἐπιδοκιμασίας καὶ τοὺς ἐπαίνους τῶν ἐπισκεπτομένων τὰ κοινοτικὰ καθιδρύματα αὐτῶν.

Ἐν Κων)πόλει

Ἐλευθέριος Γρ. Ταπεινὸς
Διδάκτωρ τὰ νομικὰ καὶ δικηγόρος

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ